

PREZES
KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
Artur Brzóska

PR-5/539/12

Warszawa, 2012.05.08

Artur Brzóska
SEKRETARIA RIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 10.05.12
nr. 3948 podpis *AB*

**Pani
Maria Pańczyk-Poździej
Wicemarszałek Senatu**

Szanowna Pani! Marszałek,

Po zapoznaniu się z oświadczeniem złożonym przez Senatorów Grzegorza Wojciechowskiego, Wojciecha Kurkiewicza i Bogdana Pęka na 9. posiedzeniu Senatu w dniu 12 kwietnia 2012 roku uprzejmie informuję, że zgodnie z przepisami Ustawy Prawo o ruchu drogowym, aby rolnik mógł kierować ciągnikiem lub pojazdem wolnobieżnym, w tym kombajnem zbożowym, siewkarnią, bądź innymi maszynami rolniczymi wolnobieżnymi, musi posiadać prawo jazdy jednej z kat. B, C, D lub T, natomiast aby mógł kierować ciągnikami z przyczepami lub zagregowanymi z maszynami rolniczymi - prawo jazdy kat. T. Prawo jazdy jest jedynym dokumentem wymaganym do prowadzenia wyżej wymienionych pojazdów.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 12 stycznia 1998 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze ciągników, maszyn, narzędzi i urządzeń technicznych stosowanych w rolnictwie (Dz. U. z dnia 26 stycznia 1998 roku na podstawie art. 237¹⁵ § 2 Kodeksu pracy) w rozdziale 1 w przepisach ogólnych § 2.1 wskazuje, że „przy obsłudze sprzętu rolniczego należy przestrzegać zasad określonych przez producentów w instrukcjach obsługi” i w § 3. że „obsługa samojezdnych lub stacjonarnych maszyn rolniczych i melioracyjnych powinna być wykonywana przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje i stosowne przeszkolenie wymagane przy obsłudze tych maszyn”. Rozporządzenie to dotyczy osób pozostających w stosunku pracy (zatrudnionych na umowę o pracę).

Przepisom prawa pracy w tym zakresie nie podlegają rolnicy indywidualni, którzy prowadzą działalność rolniczą na własny rachunek i nie zatrudniają pracowników do pracy w gospodarstwie.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia rolników, mimo braku obligatoryjności stosowania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy przez rolników indywidualnych, na mocy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 roku (Dz. U. 2008r. Nr 50, poz. 291 z . późn. zm.) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego prowadzi działalność na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych, polegającą na badaniu przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz upowszechnianiu wśród rolników wiedzy o zagrożeniach związanych z pracą w gospodarstwie rolnym i zasad bezpiecznego wykonywania tej pracy.

Między innymi Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na mocy art. 63 ustęp 2 ww. ustawy w porozumieniu z Radą Ubezpieczenia Społecznego Rolników, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego oraz ministrem właściwym do spraw zdrowia określa „zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym”.

Zasady te mają charakter zaleceń w celu zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym.

Kombajny, siewczarnie i inne maszyny specjalistyczne stosowane w rolnictwie są maszynami (urządzeniami) skomplikowanymi i aby można je było obsługiwać należy posiadać odpowiednią wiedzę i umiejętności ich obsługi, które można zdobywać w szkołach i uczelniach rolniczych o ile program nauczania taki zakres przewidywał oraz w Ośrodkach i Centrach Doradztwa Rolniczego, Zakładach Doskonalenia Zawodowego na organizowanych kursach po ukończeniu których placówki te mogą wydawać zaświadczenie o ukończeniu kursu na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 3 lutego 2006 roku w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych (Dz. U. Nr 31, poz. 216).

Dokształcanie w przypadku rolników indywidualnych jest dobrowolne i leży w gestii zainteresowanych a ukończenie kursu obsługi kombajnu czy innej maszyny rolniczej jest traktowane jako podwyższenie kwalifikacji.

Jeżeli rolnik zatrudni pracownika, któremu powierzy obsługę własnego sprzętu specjalistycznego np. kombajnu, siewczarni samojezdnej itp. ma obowiązek zapewnić mu przeszkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przed dopuszczeniem go do pracy. Rolnik jako pracodawca jest zobowiązany zaznajomić pracownika z przepisami i zasadami

bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczącymi wykonywanych prac, wydać szczegółowe instrukcje i wskazówki dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, oraz poinformować o ryzyku zawodowym i zasadach ochrony przed zagrożeniami. Zakres merytoryczny szkoleń oraz podmioty upoważnione do przeprowadzania szkoleń z zakresu BHP szczegółowo określa rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 roku w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. nr 180, poz 1860, z póź. zm.).

Obowiązek znajomości i przestrzegania przepisów i zasad bhp ciąży na każdym uczestniku procesu pracy, niezależnie od tego na jakiej podstawie ją wykonuje. Wynika to z Kodeksu Pracy, który reguluje obowiązki w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy zarówno w odniesieniu do przedsiębiorców nie będących pracodawcami organizujących pracę wykonywaną przez osoby fizyczne na innej podstawie niż stosunek pracy np. prace podejmowane w ramach tzw. czynów społecznych, wolontariatów, pomocy sąsiedzkiej. Pracodawca jest obowiązany również zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki zajęć odbywanych na terenie zakładu pracy przez studentów i uczniów nie będących jego pracownikami (art. 304 § 2 Kodeksu pracy)

Uprawnienia do sprawowania kontroli w zakresie przestrzegania zapisów Ustawy Prawo o ruchu drogowym przysługują podmiotom określonym w art. 129 tej ustawy (między innymi Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Gminnej i Miejskiej, Strażnikom Leśnym), przestrzegania przepisów prawa pracy sprawuje Państwowa Inspekcja Pracy a nadzór i kontrolę przestrzegania zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy sprawuje Państwowa Inspekcja Sanitarna.

Art. 45.1.pkt 4 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nakłada na KRUS obowiązek ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy rolniczej. Osoby posiadające upoważnienie wydane przez Prezesa KRUS do prowadzenia postępowania powypadkowego mają prawo dokonywać oględzin miejsca i przedmiotów związanych z wypadkiem oraz przeprowadzić dowody z zeznań poszkodowanego i świadków, sprawdzają czy poszkodowani obsługując maszyny przestrzegali zasad BHP, szczególnie zawartych w instrukcjach obsługi tych maszyn.

PREZES
Kasy Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego
Artur Brzóska